

Vocaal Ensemble Zutphen

Dirigent

[Welkom](#)[Het Koor](#)[Concerten](#)[Galerij](#)[Contact](#)[Login](#)

Het onderstaande portret van Els Dijkerman is met toestemming van de auteur overgenomen uit De Stentor van 17 oktober 2009.

De weg als doel van het leven

door Nico Hoffer

Ze noemt zichzelf een duizendpoot, een gelukkig zondagskind dat 'overal makkelijk doorheen rolt'. Ze heeft wat met de letter M: die van Moeder, Musicus, Manager en Minnares. 'Muts' mag ook, zegt ze lachend. Later blijkt dat ook de M van Maria en die van Martha -de helpsters van Jezus- een belangrijke rol spelen in haar drukke en afwisselend leven. Maar bovenal is Lochemse Els Dijkerman (45) wég van het Nederlandse orgel, van dirigeren, van zingen en muziek. "Orgelspelen is een groot fysiek genot. Mijn leven ís muziek."

Zomaar een zondagochtend, ergens in de straten van Lochem tussen de H. Postelweg en de Markt, daar waar de klokken van de Grote of Sint Gudula de kerkgangers al van verre verwelkomen. Els Dijkerman zit op haar fiets, op weg naar het orgel van de kerk waar ze al jaren de vaste cantor-organist is. Ongemerkt trapt ze (nog) harder, met maar één ding voor ogen: het imposante orgel dat haar roept: 'Els, kom!' Eenmaal in de kerk aangekomen, kan het gebeuren dat Els Dijkerman direct op haar kruk gaat zitten, de jas nog om de frêle schouders. „Eerst even spelen, het eerste stuk laten klinken, dan alsnog mijn jas uit. Ik ben een enorme toetsenist. Orgelspelen is voor mij een groot fysiek genot; het is zo volledig, zo rond. je speelt met je handen, met je voeten, je hoort de warme klanken, je hersenen werken op volle kracht; de muziek, de lucht, het stroomt letterlijk om en door me heen. Een zálíg gevoel." Els Dijkerman is een naam in muzikaal Nederland. Ze is al jaren cantor-organist van de Grote of Sint Gudulakerk in Lochem, ze leidde of leidt nog steeds veel (project)-koren in Lochem, Gorssel en Zutphen. Drie dagen in de week werkt ze in of vanuit Utrecht als beleidsadviseur bij Kunstfactor, een landelijk instituut voor amateurkunst. Ze organiseert al lang in haar eentje concerten voor en door anderen in de Gudulakerk of elders.

Ze is getrouwd met Harry, ook al zo'n muzikdier. Samen hebben ze drie kinderen, Dieuwertje (21), Bartho (18) en Jurriaan (14). Lachend en trots tegelijk zegt ze: „Ik denk dat ze ieder voor zich meer talent hebben dan Harry en ik samen."

Maar dat talent van Els Dijkerman zélf dan, is dat dan niet groot? Ze kijkt vragend, weifelend; dan komt het vloeiende verhaal over haar rijke Gorssele/Eefdesse ieugd. `doorspekt met

Vocaal Ensemble Zutphen

Dirigent

[Welkom](#)[Het Koor](#)[Concerten](#)[Galerij](#)[Contact](#)[Login](#)

mensen.' Samen met haar zus en twee broers groeit ze onbezorgd op in De Flierse, de boerderij van haar ouders aan de Flierderweg in Gorssel.

De meisjes werken met moeder mee in het voorhuis, de jongens met vader in het achterhuis; ze is veel buiten, helpen in de tuin, op het land, bij het verweiden van het vee. Als ze later naar het Baudartius in Zutphen gaat, maakt ze haar huiswerk pas als het werk op de boerderij het toelaat. Ze is een vlotte leerling, haalt makkelijk hoge cijfers en is - hoe jong ook - al helemaal weg van alles wat met muziek te maken heeft. Vader zingt, moeder zingt, haar beide oma's zingen, ooms en tantes, zussen en broer, ze spelen, ze 'blazen' allemaal bij de Harmonie. "Ik kon nog nauwelijks schrijven toen ik al noten kon lezen én tekenen". Op de lagere school in Eefde is daar juffrouw Jellema en schoolhoofd meester Grijpma die kleine Els verder begeleiden op haar muzikale pad. Ze gaat naar de muziekschool en hoort van docent Ger van Poppel al snel: „Beste Els, jij bent goed, heel goed. je kunt het vak in." Els glundert, dit is wat ze wil.

In vijf-vwo doet Els al toelatingsexamen voor het Arnhems conservatorium waar ze les krijgt van 'één van Nederlands beste orgel-docenten',

Zutphenaar Bert Matter. Ze richt zich op de hoofdvakken orgel en kerkmuziek. Ze leert improviseren en hoe je koren, klein en groot, kunt (bege)leiden. Ze doet vervroegd examen en mag door voor het solistendiploma; ook dat legt ze met goed gevolg af Els is waar ze wil zijn: uitvoerend orgelsolist en gediplomeerd kerkmusicus. Jaren later studeert ze nog af als koördirigent en muziekwetenschapper aan de Universiteit van Utrecht.

Jarenlang gaf Els Dijkerman muzieklessen, orgel- en zangles, niet alleen aan koren, maar ook aan kinderen, bij haar thuis of op school. Veel talent heeft ze gezien, maar ook soms een onvermogen tot geconcentreerde aandacht. Sommige leerlingen kunnen gewoon beter tegen een balletje trappen. „Je ziet het al aan de lichaamshouding van een kind, de gretigheid, de blik waarmee ze naar de toetsen kijken, of juist niet. Je ziet of iemand een instrument zoals een viool vasthoudt als wezensvreemd of als een natuurlijk verlengstuk van zijn lichaam. Dan weet ik al: Dit kan wat worden, dit kind is een toetsenkind, dit kind is een blaaskind en als het kind dan zelf ook werkelijk wil, dan kan er iets heel moois ontstaan."

Vocaal Ensemble Zutphen

Dirigent

[Welkom](#)[Het Koor](#)[Concerten](#)[Galerij](#)[Contact](#)[Login](#)

De Muziek - ja, met een hoofdletter - heeft haar veel gebracht, net als haar leven tot nu toe dat ze als 'een rijk geschenk' beschouwt, ondanks de ook moeilijke momenten die ze tegenkomt, privé en in haar vak. Moeder stierf op jonge leeftijd. Het vormde haar, ze groeide er aan en altijd was en is daar de muziek als haar veilige haven. „Muziek is iets heel vluchtigs. je maakt het en het is weer weg. Maar het leert je heel goed om in het Nu te zijn. je kunt je als musicus niet veroorloven om aan iets anders te denken, want hup, daar heb je al een valse noot. Zo probeer ik alles in het leven met aandacht en toewijding te doen. Als ik de planten water geef, richt ik mijn aandacht op de planten, zelfs als ik de was ophang doe ik dat met liefde. Zo beleef je op een dag honderden aparte momenten met aparte activiteiten maar wel altijd in één constante stroom van aandacht. Dat geeft me elke keer weer veel energie.”

Die zelfde energie en aandacht geeft ze ook aan de koren waar ze voor staat. „Ik zie het koor niet alleen, ik voel het vooral. Intuïtief merk ik dat de een zijn knie op slot heeft, de ander haar adem te hoog. Ik neem het allemaal aandachtig waar en handel er naar, als het nodig is, vaak puur op mijn gevoel en dan lukt het meestal -als ook de koorleden geconcentreerd zijn - om zo homogeen mogelijk samen muziek te maken. Dat geeft zoveel voldoening, zowel voor de mensen zelf als voor het publiek.”

Ze noemt zichzelf eerder religieus dan kerkelijk. Dogma's zijn aan Els Dijkerman niet besteed. „Als de kerk zegt: zo is het en niet anders, heb ik niet de neiging dat te geloven. Van al die

waarheidsclaims moeten we af. Dé waarheid bestaat niet, het gaat altijd - ook in de kerk - om de menselijke maat. De Koran of de Bijbel, de Heilige Schrift of het Boek van de Mormonen, het zijn heel waardevolle boeken, maar ze zijn echt niet uit de hemel neerge-daald. Ze zijn ontsproten aan ons, mensen.” Dan verhaalt ze van één van de verhalen uit de Bijbel, dat waar Jezus op bezoek komt bij Maria en Martha. Maria die maar één ding doet: ze gaat aan Jezus' voeten zitten en luistert vol overgave naar zijn woorden. Martha ondertussen is aan het redderen, ze is de doener van alle kleine dingen.

„Beide eigenschappen zijn bij mij in ongeveer gelijke mate aanwezig. Of ik nou achter het fornuis sta of een ingewikkelde partituur voorbereid, beide zaken benader ik spiritueel, met evenveel aandacht, zorg en toewijding. Daardoor blijft mijn leven stromen, al jarenlang. Ik zei het toch: ik ben een gelukskind en ik hoop en ik bid dat dat nog lang zo mag blijven. Ik voel me ook een pelgrim, niet in de zin dat ik mijn wandelschoenen aantrek en van a naar b stiefel. Het doel is niet het belangrijkste in ons leven, het is de weg er naar toe, de open ontvangende levenshouding die je begeleidt op je weg door het leven, niet omdat je moet of gestuurd wordt maar omdat je wilt gaan, het leven wilt ontdekken, open wilt staan voor alle uitdagingen die het leven je biedt, de mooie en de moeilijke momenten, de saamhorigheid met de mensen die je ontmoet, die op jouw pad komen. Als je zo in het leven staat, heb ik gemerkt, dan geef je niet alleen veel energie, maar dan krijg je het ook dubbel en dwars te-
ruug”

„Mijn leven is muziek en blijft muziek, samen met mensen die inspireren.”